

говетъ съ най-дълъгъ срокъ, — 5 годишнитъ, сумата на които, както видѣхме, далеко прѣвишава сумата на влоговетъ, оставени на срокъ за 1 или 3 години.

Като се вземе прѣдъ видъ, че нито една отъ централнитъ емисионни банки въ Европа (не изключая и руската държавна банка) не плаща лихва на влоговетъ си, които прочемъ тамъ приематъ форма на текуща смѣтка, то плащането отъ страна на Б. Н. Банка до 6% на влоговетъ дава твърдѣ неблагоприятни слѣдствия за послѣдната: а) за да не търпи загуби отъ сумитъ по срочнитъ си влогове, на които плаща лихва безъ да събира такава, банката е принудена да разширява заемната си операция съ рискъ да пласира капиталитъ си въ несигурни рѣцѣ; б) постъпилитъ на тежки условия суми не даватъ възможностъ на банката да намали заемо-сcontoвиятъ си процентъ; в) Б. Н. Банка не може да държи — резултатъ отъ точка а — голѣма металическа резерва, която по врѣме на криза да служи за опора на търговско-индустриалната класа и на по-слабитъ отъ нея кредитни институти, нито да засили банкното си обращение, което се базира, както се знае, на извѣстно количество наличностъ въ монети. Прочемъ управлението на банката отдавна е съзнало вече това и чрѣзъ намаление % на срочнитъ влогове отъ 6% на 4% прѣзъ 1903 г., то се стрѣми да се освободи отъ частнитъ влогове *).

б) Текущи смѣтки.

Като пристъпваме къмъ анализа на текущата пасивна смѣтка, ние се натъкваме на факти, които затрудняватъ нейното изслѣждане. Първо. Съединение въ едно перо, начиная отъ 7 май 1906 г., на сумитъ по текущата лихвена смѣтка съ сумитъ по текущата безлихвена смѣтка не ни дава възможностъ да прокараме докрай дѣленето на чуждитъ парични срѣдства, постъпили въ банката срѣщу лихва отъ една страна и безвъзмездно отъ друга; а такава едно дѣлене, безспорно, има голѣмо значение за характеристиката на учрѣдението, като търговско прѣдприятие. И второ. Съединението въ едно перо, поддържано до 7 юлий 1902 г., на смѣтката „заеми на държавата“ съ „текущата безлихвена смѣтка“ [първата смѣтка е дебиторна и влѣзва въ баланса съ знакъ (—), а втората е кредиторна и стои съ знакъ (+)] и на смѣтката „страни кореспонденти“ съ „текущата лихвена смѣтка“ (първата дава остатъци най-често въ активъ, а втората е винаги пасивна), води до резултатъ — намалене сумитъ по текущитъ смѣтки, а заедно съ това се прѣдставя въ умаленъ видъ и общата сума на обращателнитъ срѣдства на банката. Ако съединението въ едно перо на смѣтката „страни кореспонденти“ съ текущата лихвена смѣтка може да намѣри какво годъ оправдание въ това, че и двѣтъ смѣтки сж текущи лихвени, то съ нищо не може да се оправдае смѣшението на другитъ двѣ съвсѣмъ чужди една на друга по естество смѣтки, каквито сж „заемитъ на държавата“, отъ една страна, и „текущата безлихвена смѣтка“, отъ друга. А понеже това съединение не е случайно, а прѣднамѣрено, съ цѣль да се прикриятъ крупнитъ суми, отпущани отъ банката мимо всѣки законъ въ заемъ на държавата, то ние имаме всички

* „Като емисионенъ кредитенъ институтъ, Народната Банка трѣбва да си служи съ евтини срѣдства, съ банкноти, а не съ скъпи срочни влогове. Влоговетъ, къмъ които по една историческа необходимостъ тя трѣбваше да прибѣгне, сж изслужиха вече службата“. [С. Караджовъ. „Намаление лихвата на срочнитъ влогове отъ Б. Н. Банка“, кн. 1 на „Списание на Вълг. Иконом. Дружество“, г. VII, 1903, стр. 65].